

Pesti állandó színház, létesítésének tervét Berner Félix (L. o.), a pantomimikus gyermekek impresszáriója vetette fel, aki 1773. okt. 1-én azt javasolta a pesti tanácsnak, hogy a dunaparti rondellát alakíttassa át színházzá. hisz a befektetett átalakítási költség a bérösszegeből megtérül, sőt a színház jövedelmet is jelent. A tanácsnak tetszett a terv és okt. 13-án a helytartótanácsához előterjesztést tett, mely erre a színház létesítéséhez belegeyezését megadta. Megnyílt 1774. aug. 14-én, az »Indiai özvegy« c. vígjátékkal. Erre következett Marinelli és az egykor híres Vári-társasági.

Pesti Kálmán, színész, sz. 1869. dec. 21-én, Budapesten. Középiskolai elvégzése után megszökött hazulról s egy vándorszínésztruppnál Turkevén, 1888. nyarán, felcsapott színésznek. Első szerepe a »Sárga csikó« cigánya volt. Nemsokára megunt a környezetét és beiratkozott a színészakadémiára, ennek elvégzésével Rakoczay Pálhoz szerződött és 1892. március havában lépett föl Szolnokon, »Lear király« Bolond-jában. Innen a következő városokba teszi át működése terét: Győr, Szombathely, Nyitra, Kassa, Sátoraljaujhely, Nyiregyháza, Arad, Makó, Zombor, Baja, stb. 1893-ban Kassára szerződik, Halmay Imre kitűnő társulatához. Egy időben üvegfestő volt, mert megbukott, azonban szíve visszavágyott újból a festett világba és működik Kecskeméten, 1896-ban, Rakoczaynál, 1897-ben Leszkaynál, Aradon, 1898-ban Dobó Sándornál, Győrött, majd rövid ideig a Népszínháznál, 1899–1911-ig Rellénél, Pozsonyban, 1901-ben Tiszay Dezsőnénél, Pécsen, 1906–1911-ig Makó Lajos társulatánál Szegeden. 1913-ban a rövid életű Új Színpadnál, Budapesten, 1915–1916-ig Kassán játszik, Faragó Ödönnél, 1917–1918-ig pedig Székesfehérvárott. 1921. febr. 10-én Sátoraljaujhelyen megünnepelte 30 éves jubileumát. 1926. febr. 1-én nyugalomba ment. Főbb szerepei: Bolond (Lear), Polilla (Közönyt közönnel), Lancelot Gobbo (Velencei kalmár), Biberach, Róth bácsi (Hivatalnok urak), Cochenil (Hoffmann meséi), Kritikus (Testőr), Lothár (Varázskeringő) stb. Színművei: »A hetedik«, operett 3 felv. Zen. szerz.: Kun Richárd. Bem. 1909.

ápr. 1., Szeged. »Slemilek«, 3 egyfelvónásos színmű. »Nem házasodom!«, »Nem megyek férjhez!«, »A jó fiú«, monológok, megjelentek a »Színészeti Közlöny« 1900. évfolyamában. Számos színészeti szakeikket írt a »Pécsi Napló«-ba, »Győri Hirlap«-ba, »Színészeti Közlöny«-be, »Alföld«-be, »Szegedi Hirlap«-ba, stb. — A »Magyar Színművészeti Lexikon« szerkesztője tagja.

Pesti (Ihász) Lajos, színigazgató, sz. 1849. jan. 8-án, Cecén (Fehér m.). Édesatyja nemes Ihász István, édesanyja Kovács Zsuzsanna. Színipályára lépett 1869. október havában, a budai Népszínházban, Molnár György igazgatása alatt. Első szerepe: »A szép szőke Duna« c. életképben egy jogász, igen hálás szerep volt, úgyannyira, hogy nyiltszíni tapsot is kapott és azontúl 35 frt havi gázsira emelték a fizetését. 1870-ben Aradi Gerő tagja volt a Várszínházban és a Horváth-kerti színpadon. 1871. január havában Pécsre ment, Károlyi Lajos igazgatóhoz, kinél 3 éven át volt szerződötve. Működött több társulatnál mint jellem-, hős- és apaszínész és rendező. 1883. év tavaszán megkezdte színigazgatói működését, Békésen, szép partfogás mellett. Majd több éven át járt kisebb-nagyobb városokban. Kecskeméten 8 télen, Szatmáron 2 télen, Szabadkán 10 télen és rövidebb-hosszabb időben volt társulatával Szolnok, Szentes, Szarvas, Nagykőrös, Makó, Cegléd, Révkomárom, Pápa, Hódmezővásárhely, Zenta, Pancsova, Újvidék stb. városokban. Társulatánál mint vendég több ízben működtek: Prielle Kornélia, Blaha Lujza, S. Fáy Szeréna, Kürty Klára, Mihályfi Károly, Pethes Imre, Szacsvay Imre stb. Mint állandó tagok: Sugár Aranka, Ledofszky Mariska, Lónyai Piroška, H. Lévai Berta, Áldor Juliska, Gerlaky Hermin, Hegedüs Gyula, Gergely József, Ferenczi Frigyes, Ferenczy József, L. Mihályfi Juliska, Andorffy Péter, Delli Lajos, Király Ernő, Hidvéghy Ernő, Szabó Ferenc stb. Egyesületünk igazgató-tanácsának hosszú éveken át tagja volt. Részt vett nyugdíjházunk alapkövetelénél. 1906. ápr. 8-án nyugdíjba vonult. — Neje: Kovács Karolin, színésznő, sz. 1869-ben, Szegeden. Színésznő lett 1885-ben. 1912. máj. 1-én nyugalomba ment.